

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

NØRREGADE 41

KØGE KOMMUNE

Besigtigelsesdato:
Besigtiget af:
Journalnummer:

31.08.2012
Nanna Secher Larsen
2011-7.82.07/259-0001

Kommune:
Adresse:
Betegnelse:
Fredningsår:
Omfang:

Køge Kommune
Nørregade 41, 4600 Køge
Nørregade 41
F. 1983.
Forhus og nordre sidelænge (1846-47).

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Nørregade 41 ligger på vestsiden af Nørregade nær Køges ældste bykerne. Hovedlængen langs Nørregade er indrettet til beskyttede boliger, den fritliggende længe på den nordlige gårdside rummer opbevaringsrum til hovedlængens beboere.

Nørregade 41 er en 15 fag lang, grundmuret bygning i to etager, murværket er pudset og gulkalket, det glatte etagebånd og hovedgesimsen er hvidkalket. Bygningen bærer et kvartvalmet tag af røde vingetegl. I rygningen sidder seks skorstenspiber med sokkel og krave. Facaden er inddelt i tre lige store dele, hvoraf den midterste er let fremspringende. I hver del sidder en tofløjet indgangsdør med fyldinger og opsproset overvindue. Der er granittrapper med jerngelænder foran. Over den midterste dør sidder en konsolbåren fordakning og en plade med indskriften: VELGØRENHEDSSELSKABETS STIFTELSE AF 1839 OPFØRT 1847. Under fordakningen sidder en mindre plade med navnet Christiansminde. Vinduerne er ældre torammede, trerudede, vinduer med koblede ruder. I dørlinjerne er vinduerne trerammede. Alt træværk er grønmalet. Bygningens gårdside er udformet på samme måde som facaden, blot er indgangsdørene udført med pålagte fyldninger. Foran en af indgangsdørene er der en nyere rampe til rullestole. I tagfladen sidder flere ældre tagvinduer. Begge gavle har to torammede, torudede vinduer i loftetagen.

Hver indgangsdør giver adgang til en gennemgående forstuegang, hvor der er nyere ligeløbstrapper til første sal. Fra forstuegangen er der adgang til fire mindre lejligheder, to på hver etage. Der er i alt indrettet 12 lejligheder i hovedlængen. Hver lejlighed har en stue med køkkenniche mod gaden og bad samt toilet mod gården. Lejlighederne og forgange har nyere overflader som savsmuldstapet, gummibelagte gulve, nyere bræddegulve og glatte lofter. De ældre fyldingsdøre og gerichter er bevaret, ligesom der ses flere oprindelige messingdørgreb.

Det let fremhævede midterparti mod Nørregade.

Den nordre sidelænge er ni fag lang og opført i hvidkalket bindingsværk i et stokværk, hvor fodremmen hviler på en sortmalet sokkel. Den vestlige gavl er omsat i grundmur og den østlige gavl er i bindingsværk. Længen bærer et heltag af røde vingetegl, i rygningen sidder to symmetrisk placerede, ældre skorstenspiber med sokkel og krave. Under tagudhænget er der en hvidkalket sugfjæl. På gårdsiden er der flere nyere, rødmaledede revledøre og et antal ældre etrammede, småsprossede vinduer, der alle er rødmaledede. I den østlige gavl sidder fire små, rødmaledede, etrudede vinduer, mens den vestlige gavl har et torammet, opsproset vindue. Nordsiden af længen, der afgrænser smøgen ind til Tøxens Skole, har ingen åbninger. I det indre er længen inddelt i mindre rum, hvor væggene står hvidmalede.

Den nordre sidelænge.

— BYGNINGSHISTORIE

Hovedlængen mod Nørregade og to symmetrisk placerede sidelænger af bindingsværk blev opført i 1846-1847. Nørregade 41 var den første stiftelse i Køge, der blev opført med formålet at rumme boliger for de fattigste i samfundet. Bygningen rummede 12 lejligheder ved opførelsen. I forbindelse med nybygning langs Adelgade i 1886 og 1905 blev den sydlige sidelænge genopsat i forlængelse af den nordre sidelænge. I det indre er hovedlængen blevet moderniseret i nyere tid, hvor der blev indrettet bad og toilet mod gårdsiden, hvor køkkenet tidligere lå.

— KILDER

Bevaringsværdige Huse i Køge; udarbejdet af Hans Henrik Engquist, Fredningsstyrelsen, Det særlige Bygningssyn, 1978. p.84

Køge Bys Historie, bind II: 1850-1988, Udgivet af Køge Kommune, i samarbejde med Køge Museum og Byhistorisk Arkiv, 1988. p. 264

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Nørregade 41 knytter sig til bygningens beliggenhed i Nørregade, hvor den gennem farve- og materialeholdning samt stilistisk udtryk tydeligt forbinder sig til nabobygningen, Tøxens Skole. Med sit enkle klassicistiske formsprog er Nørregade 41 med til at fastholde det mangfoldige, historiske udtryk i Køges ældre bykerne.

På gårdsiden danner hoved- og sidelænge en stemningsfuld afgrænsning af den lille parkeringsplads og det grønne haveanlæg, der ligger bag Nørregade 43 og husrækken i Adelgade.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ved Nørregade 41 knytter sig i det ydre til det samlede anlæg med grundmuret beboelselænge i to etager og den underordnede bindingsværks sidelænge i et stokværk, der sandsynligvis har været indrettet til vaskehus og lokummer. Hertil kommer siden langs Nørregade, hvor facadens ensartede og taktfaste vinduesfag, de tre indgangsdøre og de seks skorstenspiber antyder, længens inddeling i mindre lejligheder. Endvidere vidner facadens plader både om bygningens oprindelige funktion som velgørende stiftelse og navnet, Christiansminde, henviser til at bygningen indviedes på Christian VIIIs fødselsdag i 1846.

I det indre knytter den kulturhistoriske værdi sig til den bevarede grundplan med gennemgående forstuegange og mindre lejligheder, der vidner om bygningens oprindelige funktion som beboelse for byens fattigste borgere.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi knytter sig i det ydre til hovedlængens facade, hvis lette modulering og symmetri både opdeler og giver afveksling i den lange facade. Hertil kommer, at facadens lange stræk samles og fastholdes af de store, udbrudte tagflader og gavlenes murværk. Hovedlængen har således et fint afstemt, enkelt klassicistisk udtryk, der særlig knytter sig til langsidernes enkle udsmykning i form af gesims, etagebånd og vinduernes spinkle opsprosnings. I sidebygningen knytter den arkitektoniske værdi sig til den traditionelle, prunkløse fremtræden i overkalket bindingsværk med sortjærede sokkel samt den enkle, ubrudte tagflade af røde vingetegl med to skorstenspiber i rygningen. Udtrykket er enkelt og solidt, hvilket især skyldes de utilhugne syldsten og det overkalkede tømmer.

I det indre knytter den arkitektoniske værdi i hovedlængen sig til de gennemgående forstuegange, samt lejlighedernes små rum, der sammen med de bevarede fyldingsdøre, gerichter og ældre dørgreb giver en behagelig og intim stemning.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier i Nørregade 43 knytter sig i det ydre til hovedlængens konstruktion i pudset og kalket murværk, de delvist ubrudte tagflader samt langsider og gavles enkle klassicistiske udtryk med alle detaljer. Hertil kommer de ældre vinduer og døre, samt alle ældre detaljer, herunder fordakning, gesimser,

Den midterste indgangsdør med inskription og navn.

inskriftionsplader, granittrapper med jerngelændere, skorstenspiber med sokkel og krave samt den traditionelle materialeholdning.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til de bevarede dele af den ældre grundplan og til alle ældre detaljer, herunder, fyldingsdøre, gerichter, ældre dørgreb og beslagværk samt den traditionelle materialeholdning.

I sidelængen knytter de bærende fredningsværdier sig til konstruktionen i overkalket bindingsværk, de ubrudte tagflader af røde vingetegl og de ældre skorstenspiber. Hertil kommer alle ældre detaljer, herunder de ældre vinduer, revledøre og den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Ved en senere restaurering, bør man over veje at udskifte gummigulve og savsmuldstapeter med overflader, der harmonerer bedre med bygningens alder og traditionelle materialeholdning.